

ליחכה נירו וסכסכה אבניו –

It scorched his plowed field and charred his stones

OVERVIEW

The ברייתא states that אש is more חמור than בור, since אש is חייב even by something which is לה (אינו ראוי לו by חייב בור is not however) (אינו ראוי לה). The גמרא concluded that (according to ר"י) the case of אש which אינו ראוי (and בור is פטור) is the case of ליחכה נירו וסכסכה אבניו.

The גמרא later states that one of the omissions in the ברייתא (according to ר"י) is the case of דש בנירו, where there is a חומרא of שור (where he is חייב if his ox trampled the plowed field of his neighbor) over בור, where he is not חייב. There is a dispute between רש"י and תוספות as to the meaning of בבור כמשא.

גבי דש בנירו פירש רש"י¹ מה שאין כן בבור דלא שייך ביה היזק קרקע -

Concerning the case where the ox **trampled on his plowed field**; רש"י explained the distinction between שור and בור; that דש בנירו is חייב only by שור, **however by שור it is not so**, there is no חיוב of a בור doing damage to נירו, **since damage to land is not applicable by בור**. Plowed land does not fall into a בור.

משמע דהכא נמי רוצה לפרש כן² מה שאין כן בבור דלא שייך ביה היזק ניר ואבנים -

It seems that here too (by the distinction between אש and בור), רש"י **intends to explain** the term **משא"כ בבור** similarly to how he explained it in the case of דש בנירו; namely **that by a בור damages to ניר and אבנים is not applicable**. The meaning of בבור כמשא"כ, both concerning שור (by דש בנירו) and אש (by ליחכה נירו וסכסכה אבניו), is that בור is not liable for these damages, because of practical considerations (they cannot occur by בור).

תוספות has a difficulty with רש"י's interpretation:

וקשה לפירושו דאם כן היה יכול להזכיר כמה הזיקות שהאש עושה בדבר הקבוע -

And there is a difficulty with his interpretation; for if this is so (that בבור כמשא"כ means that practically there cannot be ליחכה נירו וסכסכה אבניו by בור, and this justifies the בבור כמשא"כ), then the גמרא **could have mentioned many other types of damages that אש does to a stationary object**, such as -

ששורף ביתו ושאר דברים הקבועין -

¹ ד"ה דש.

² רש"י does not explain the בבור כמשא"כ in the case of ליחכה נירו וסכסכה אבניו. Therefore תוספות assumes that the same interpretation that רש"י gives concerning דש בנירו will apply here as well.

when the fire burns his house or any other stationary objects. This type of damage to stationary objects is inapplicable by בור. Why was it necessary to mention the unusual case of ליחכה, when the more common damages of אש can be used?!

משא"כ בבור offers his interpretation of תוספות:

אלא יש לומר ליחכה נירו דחייב אף על פי שאין רגילות שתזיק אש ניר ואבנים כלל -
ליחכה But rather one should say that the חומרא of אש over בור is that if the אש was **ליחכה** then he is **חייב** even though it is altogether unusual that fire should damage **ניר or stones** (this indicates that אש is **חייב** even for unusual damages); however –

מה שאין כן בבור דפחות מי' פטור ממיתה כיון דאין רגילות³ להמית בפחות מי' :
This is not so by בור, for a בור that is less than ten טפחים deep is פטור if the animal **died; since it is unusual** for a בור less than **ten טפחים** deep to **kill** an animal (this indicates that בור is פטור for unusual damages). This is the קולא of בור compared to אש.

SUMMARY

According to דש the meaning of משא"כ בבור is that damages to קרקע (such as דש or בניירו) are inapplicable by בור.

תוספות challenges and asks that the גמרא could have offered more common examples that are שייך by אש and not by בור, such as burning a house.

תוספות explains משא"כ בבור to mean that בור is פטור when something unusual happens by a בור; if it killed מי' בפחות.

THINKING IT OVER

1. How would תוספות interpret the משא"כ בבור by דש בניירו (the חומרא of שור over בור)? Seemingly דש בניירו is not a דבר שאינו ראוי לה (more than any other היזק of בור)?⁴

2. The גמרא cannot initially identify בור as פחות מי' is considered ראוי by בור.⁵ Why does not the גמרא say that according to ר' יהודה בור אינו ראוי בבור?⁶

³ See 'Thinking it over' # 2.

⁴ See בל"י אות ט בד"ה והנה לכאורה.

⁵ See footnote # 3.

⁶ See שטמ"ק.